

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

a Nemzeti Kulturális Alap *Egyedi dokumentumok restaurálása 2021*
pályázatán elnyert forrás felhasználásáról

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete
Dr. Szent-Iványi Sándor Unitárius Gyűjtemény – Levéltár
Pályázati azonosító: 208111/00028

A pályázat címe:

A Magyarországi Egyházkerület egyházközségi templomai építési tervrajzainak restaurálása (II. ütem)

Az unitárius szellemi, kulturális és történelmi örökség emlékeinek a feltárása, feldolgozása és állományvédelmi szempontú megőrzése a levéltár egyik fontos célkitűzése. Ennek keretében fogtunk hozzá 2020-ban egy nagyobb szabású projektbe, a magyarországi unitárius egyházközségek templomai építési tervrajzainak állománymegőrző restaurálásába és digitalizálásába (Budapest /2/, Debrecen, Dunapataj, Füzesgyarmat, Hódmezővásárhely, Kocsord, Pestszentlőrinc, Polgárdi).

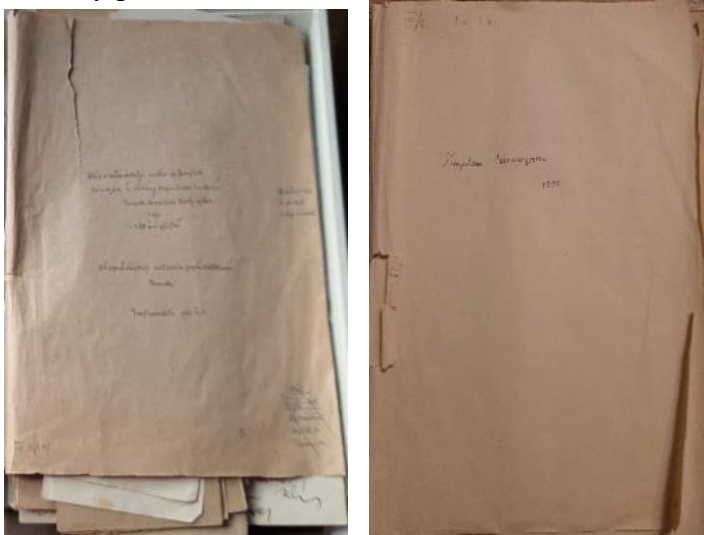
Első lépésként a magyarországi unitárius építészeti örökség legnagyobb szabású és kiemelkedőbb épületegyüttesét, a Budapesti Unitárius Egyházközség Nagy Ignác utcai unitárius templom és templomépület levéltárunkban őrzött valamennyi építészeti dokumentumát, A Pecz Samu (1854–1922) építész által tervezett és épített templomos ingatlan 14 eredeti (és 8 másolat) tervrajzát restauráltattuk a Nemzeti Kulturális Alap 204111/04338 azonosító számú pályázatán elnyert 865 438 forint támogatásból. A munkát az Országos Széchényi Könyvtár Állományvédelmi és Restauráló Osztálya végezte el. (I. ütem.)

2021-ben is sikeresen pályáztunk, az NKA ismét támogatást nyújtott a projekt folytatásához (Pályázati azonosító: 208111/00028, 994 410 Ft), így a II. ütemben két egyházközség tervrajzait restauráltathattuk, a legveszélyeztetettebb állapotban lévő hódmezővásárhelyi és pestszentlőrinci templom építési dokumentációját. A tervrajzokat a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Állományvédelmi Osztályának munkatársai restaurálták

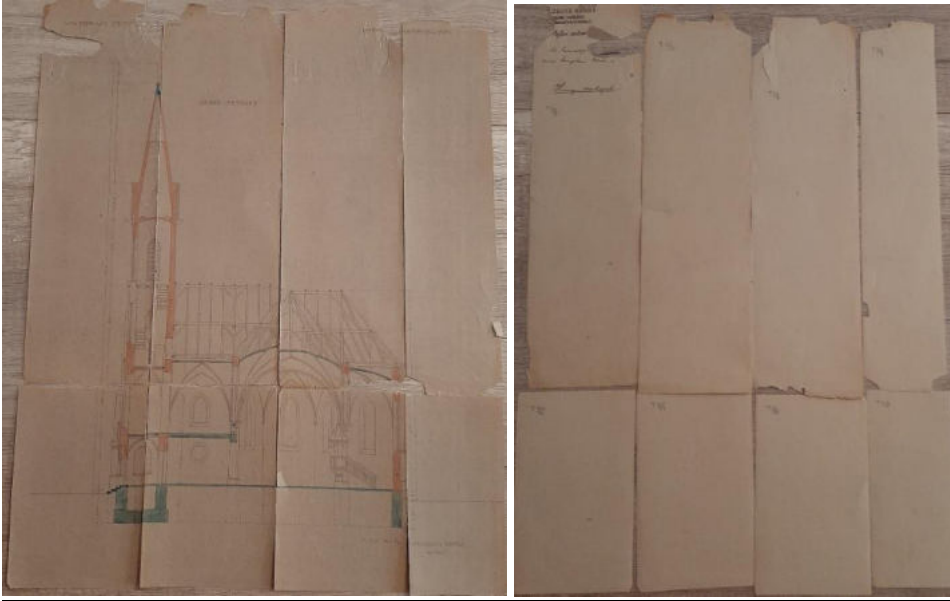
Igényelt támogatási összeg: 994 410 Ft
Megítélt támogatási összeg: 994 410 Ft

A dokumentumok korábbi tárolása és állapota:

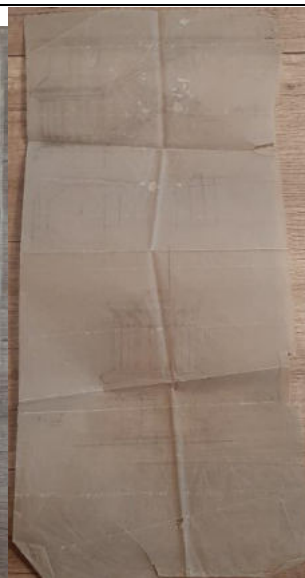
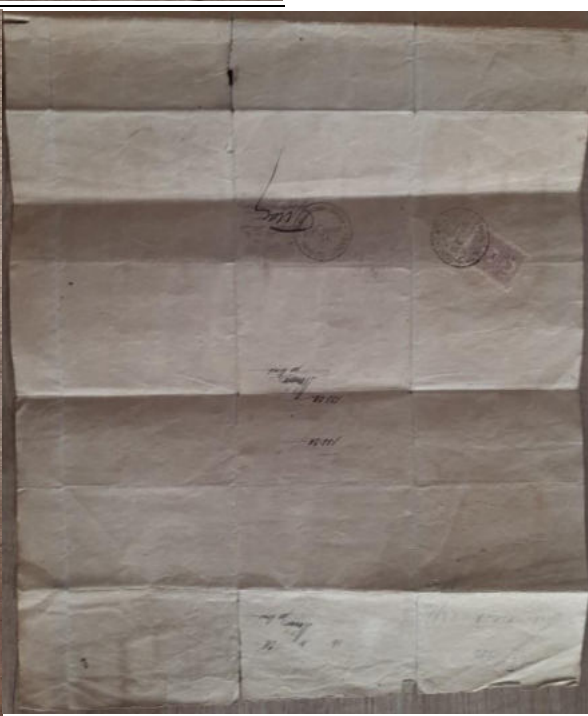
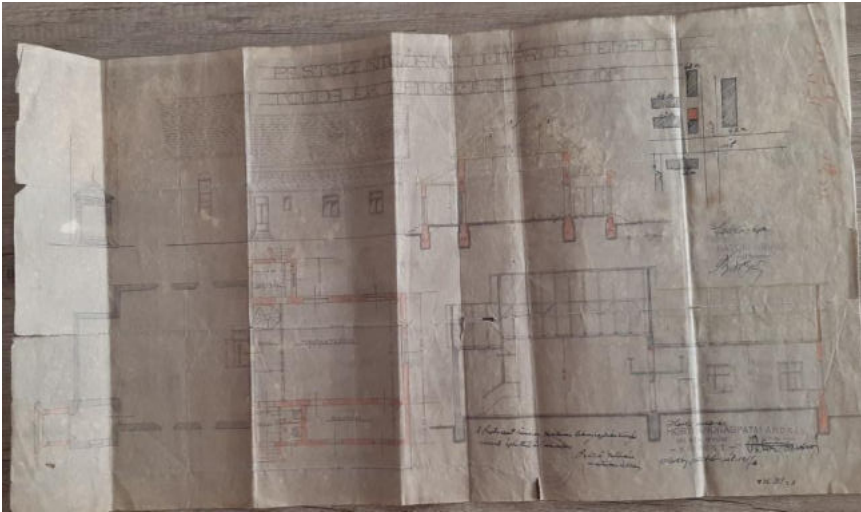
Mind Hódmezővásárhely, mind Pestszentlőrinc építési tervrajzai összehajtott állapotban, egymástól nem elkülönítve, savas papírpalliumban voltak elhelyezve, de állományvédelmi fonddobozban. Néhány példa a restaurálás előtti állapotról, a helyreállított tervrajzok fotóit lásd a dokumentációban.

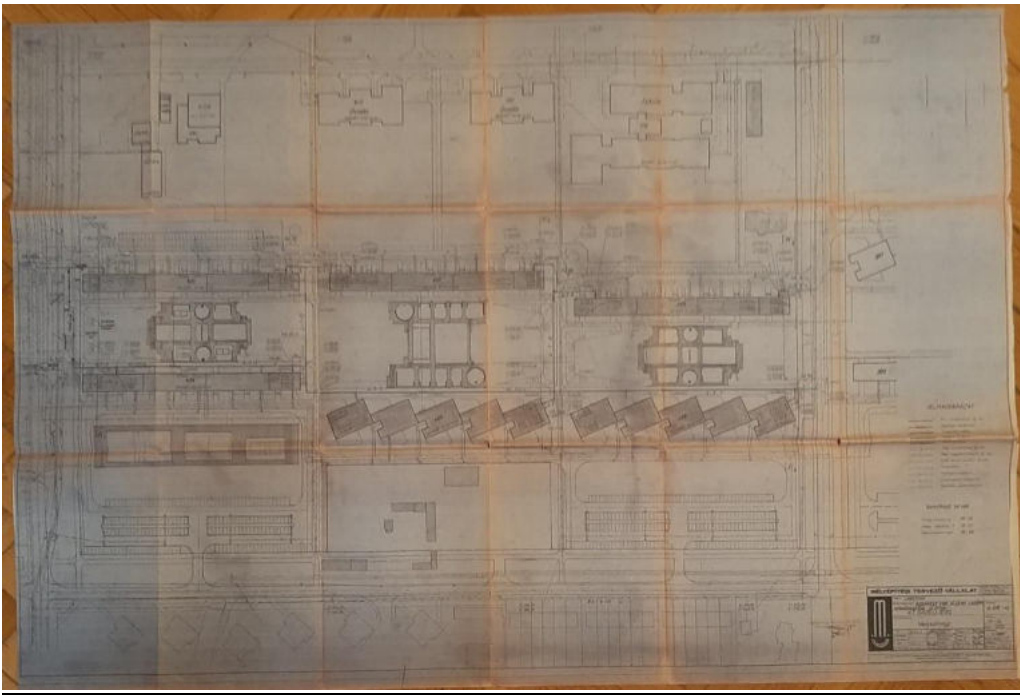

1. MUEMEL IV/6 - 1. d. - 1. t. 3A – 1–2. sz.– No. 1-16 . Hódmezővásárhely

2. MUEMEL IV/2 - 1. d. - 1. t. 1. sz. (No. 1-18.) Pestszentlőrinc

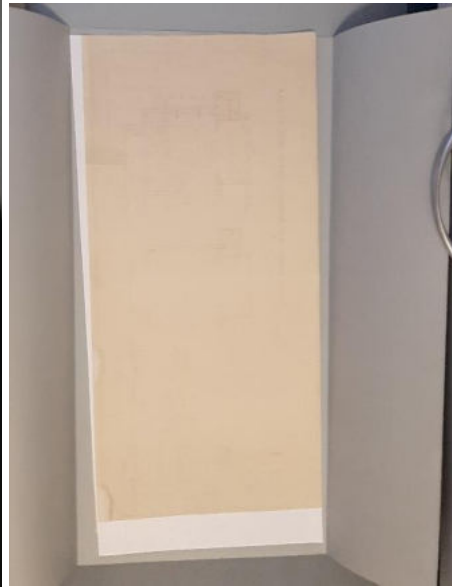
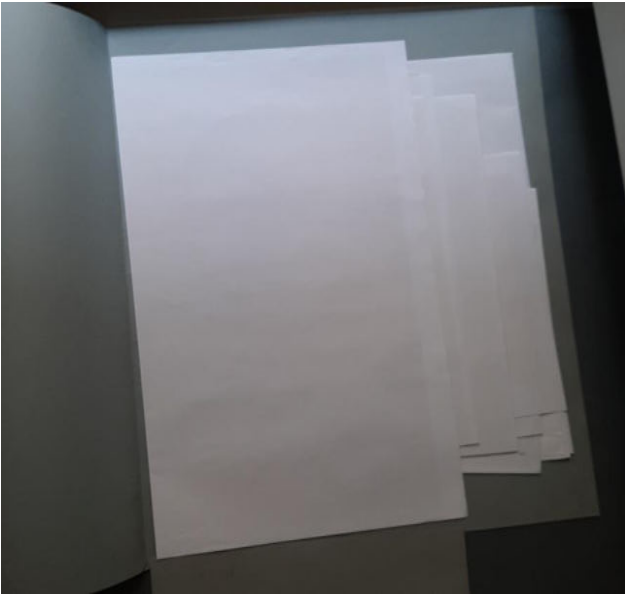
A hódmezővásárhelyi és pestszentlőrinci unitárius templom tervrajzai és építési dokumentációi, melyek nagy része igen rossz állapotban lévő, hiányos, töredezett és szakadozott, sőt több darabba szakadt tervrajzok voltak, megújult, állapotukban (34 darab irat és tervrajz) kerültek vissza a gyűjteménybe, a restaurátorok igen magas fokú szakmai tudásáról téve tanúbizonyságot. Elismerés jár az Országos Levéltár restaurátorainak, Nemes L. Ágnesnek, Gaálné Unoka Mariannának, Kálnoki-Kis Editnek, Lökkös Mónikának, Rétfalvi Orsolyának és Somogyi Márknak.

A dokumentumok új elhelyezése, A tervrajzok állományvédelmi tárolása:

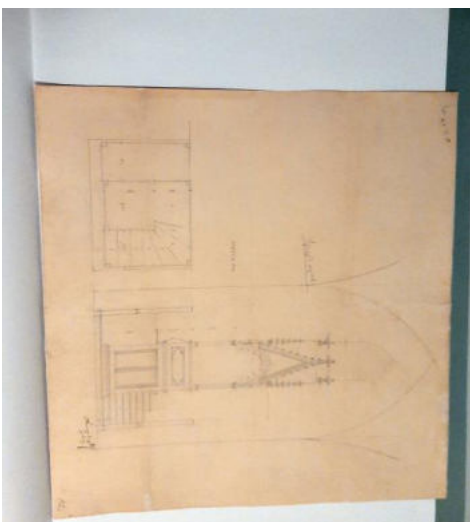
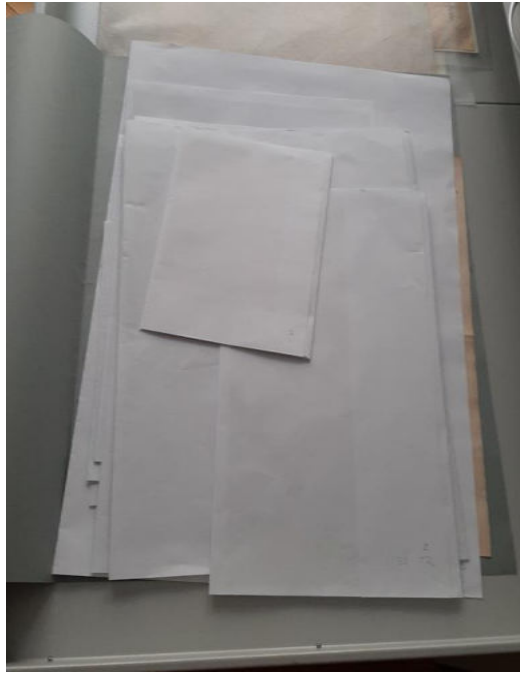
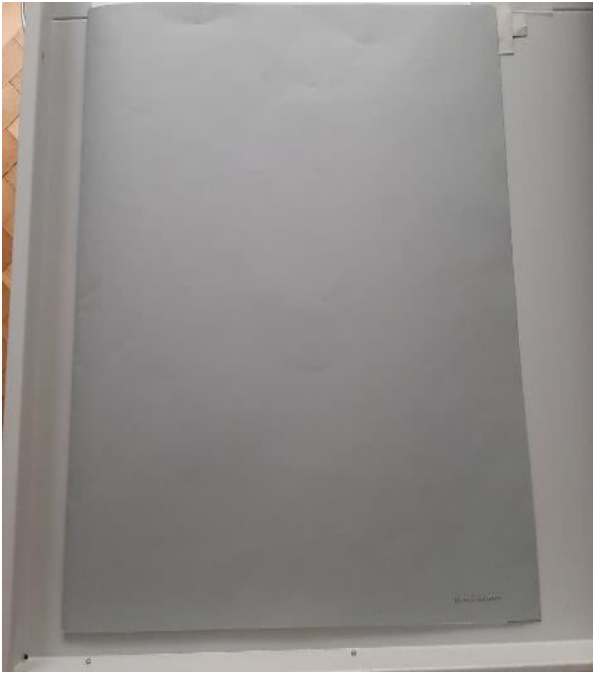
Minden egyes tervrajz számára új állományvédelmi pallium, illetve védőtok és/vagy téka készült. A legnagyobb méretű tervrajzokhoz igazodva, amelyek korábban vagy képkeretben a falon függtek vagy összehajtván régi savas papírban, illetve régi tékában voltak tárolva, 2021-ben külön erre a célra készítettünk egy új speciális méretű térkép, illetve tervrajztároló szekrényt (Vasszer Kft.); ezzel biztosítva szakszerű megőrzésüket, az állományvédelmi követelmények figyelembevételével. Minden egyházközség tervrajzai ezután ebben az acéllemez szekrényben kerülnek elhelyezésre, az előírásoknak megfelelően biztosítva szakszerű, állományvédelmi tárolásukat.

Pestszentlőrinci tervrajzok elhelyezése

Hódmezővásárhelyi tervrajzok elhelyezése

A restaurálási dokumentációt, a restaurált tervrajzok restaurálás utáni fotóit, valamint a szakmai beszámolót levéltárunk ideiglenes honlapján elhelyeztük (lásd a Pályázatok címszó alatt):

<https://www.unitarius.hu/leveltar-es-konyvtar>

A szakmai beszámolót a Hungaricana Közgyűjteményi Portálra feltöltöttük:

<http://hungaricana.hu/hu/>

Budapest, 2022. október 27.

Hoffmann Gizella

szakmai referens

Dr. Szent-Iványi Sándor Unitárius Gyűjtemény

Restaurálási dokumentáció

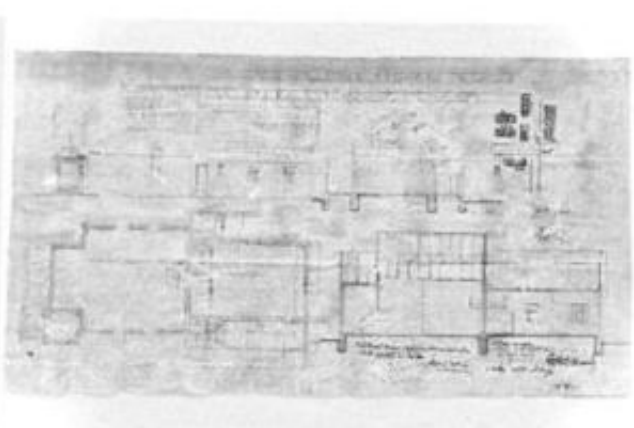
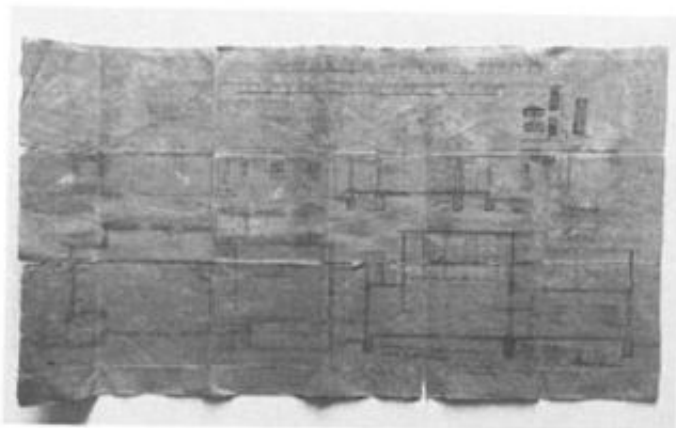
A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének gyűjteményébe tartozó 34 db tervrajz és irat restaurálását végeztük el 2022. március 16. és augusztus 31. között. A dokumentumok állapotleírását valamint restaurálási folyamatait dokumentumként külön-külön táblázatban szedtük össze, a restaurálást megelőző és utáni fotókkal kiegészítve.

A többségében XX. századi tervrajzok, iratok elsősorban kézi rajzok vagy különféle fotótechnikai eljárással készült másolatok. A sérülések elsősorban a helytelen tárolásból adódtak, leginkább a hajtásvonalak mentén gyengültek meg, szakadtak el, ill. lettek hiányosak. A XX. századi papírok összetételükből adódóan többnyire savas kémhatásúak, gyenge megtartásúak. Felületük kissé szennyezett, poros, piszkos volt.

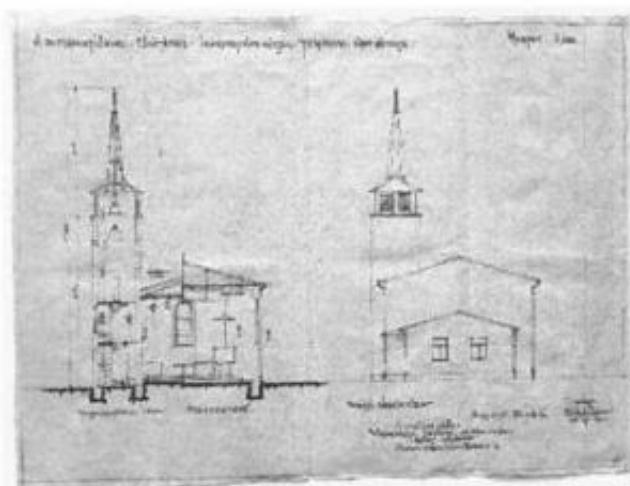
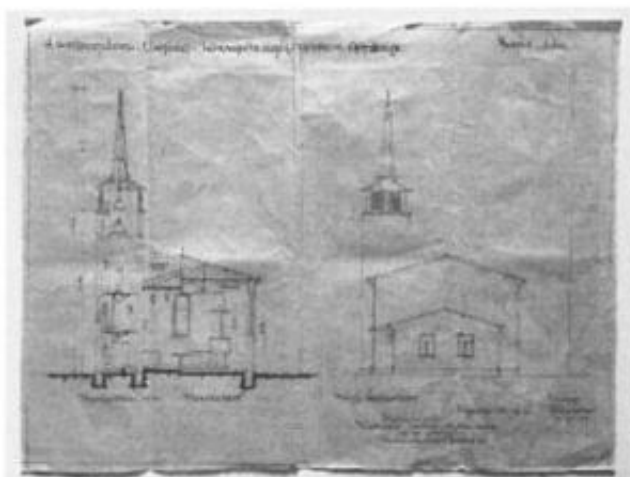
A restaurálás első lépéseként a felületi szennyeződések mechanikus eltávolítása történt meg, különféle radírszivacsokkal, radírokkal. Ezt követően, amennyiben lehetséges volt a papír nedves kezelését végeztük el, ezzel egyidejűleg több esetben savtalanítottuk, pufferoltuk kalcium-hidroxid oldatban. A papír rostjai közé juttatott lúgos pufferanyag hosszú távon védelmet nyújt a környezeti hatásokkal szemben, megakadályozva, ill. elkerülhetővé téve a későbbi savasodást. A száradást követően a szakadások, hiányok kiegészítését végeztük el japánpapírral vagy akrilátos fátýolpapírral. Egyes esetekben mikor nem lehetett nedves kezelést végezni a papíron, csupán a papír anyagát erősítettük meg. Az esztétikai hatás visszaadása miatt a restaurálás végén néhány esetben a kiegészített részeket akvarell festékkel, pasztell krétával retusáltuk.

A restaurált dokumentumokat savmentes, méretre készült palliumba helyeztük.

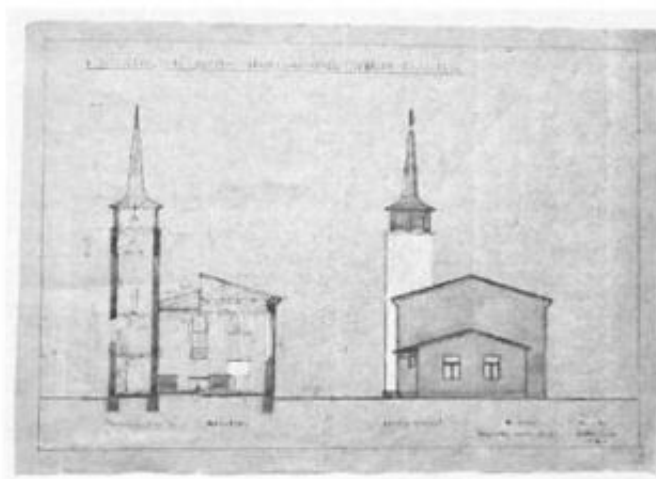
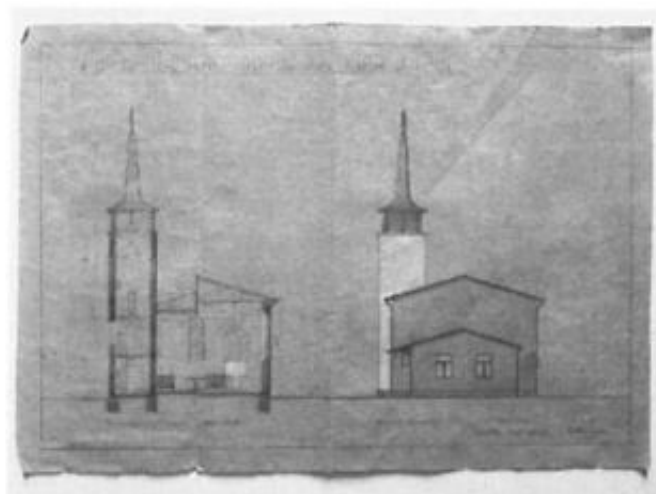
Jelzet: 1.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius templom toldalék építkezése
Dátum: 1936. 03. 28.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 333x600
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szakadozott, gyűrött, hiányos, foltos
Íróanyag, technika: nyomat, színes ceruzával, töltőtollal írt bejegyzések	Állapota: jól olvasható
Bélyegzők: lila és fekete festékes bélyegzők	Állapota: némelyik kissé halvány
Egyéb: nyomtatott bélyeg a hátoldalra ragasztva	
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Megerősítés, kiegészítés japánpapírral
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 4 munkaóra

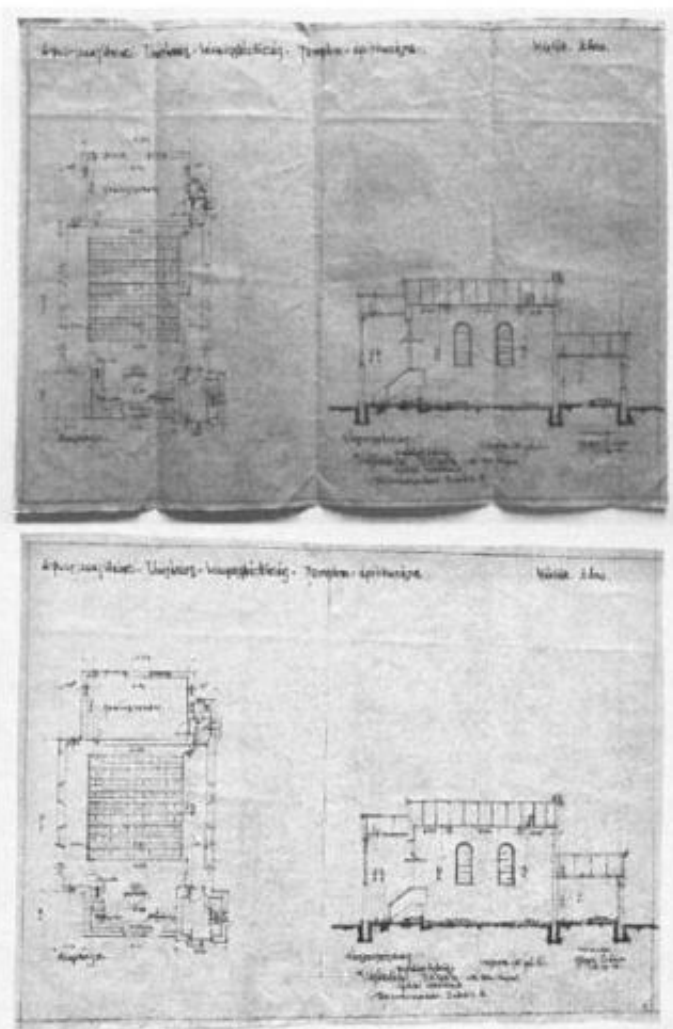
Jelzet: 2.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezése (hátsó homlokzat)
Dátum: 1935. július	Mérete: magasság x szélesség (mm): 340x450
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szakadozott, gyűrött, foltos
Íróanyag, technika: nyomdafesték	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hajtásvonalak megerősítése
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

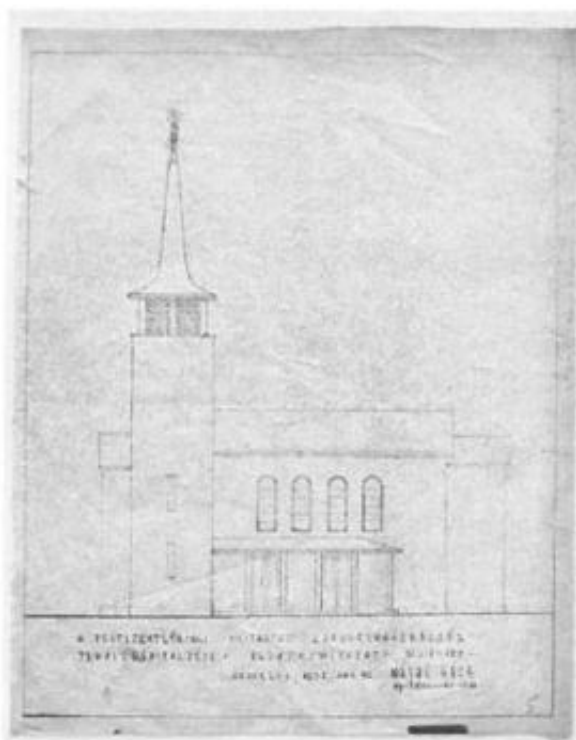
Jelzet: 3.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezése (hátsó homlokzat)
Dátum: 1935. július	Mérete: magasság x szélesség (mm): 334x473
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: hajtásvonalak mentén gyűrődések
Íróanyag, technika: indigós másolat, színezés vízfestékkel, ceruzás bejegyzések	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hajtásvonalak megerősítése
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

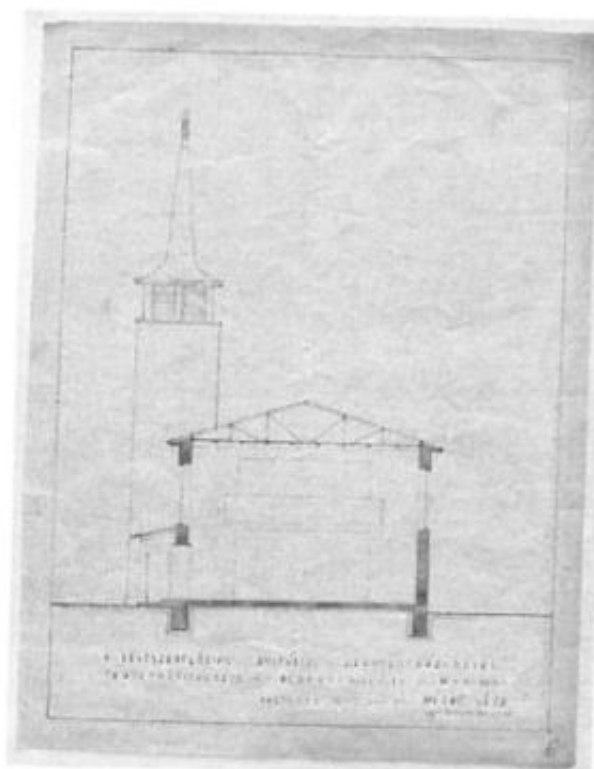
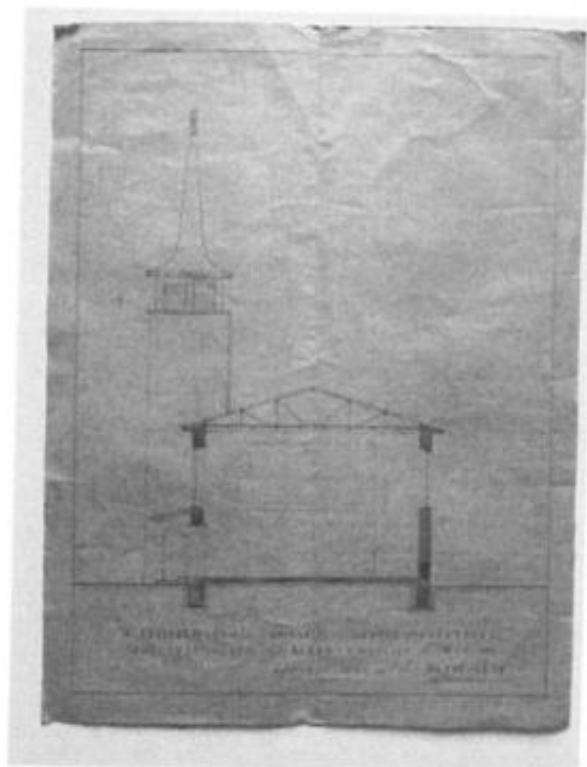
Jelzet: 4.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezése (hosszmetszet)
Dátum: 1935. július	Mérete: magasság x szélesség (mm): 344x450
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi simított papír	Állapota: hajtásvonalak mentén gyűrődések
Íróanyag, technika: nyomdafesték	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hajtásvonalak megerősítése
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 2 munkaóra

Jelzet: 5.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezése (oldalhomlokzat)
Dátum: 1935. január hó	Mérete: magasság x szélesség (mm): 309x250
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szélelein szakadozott, gyűrött, hiányos, foltos
Íróanyag, technika: indigós másolat ceruzával, töltőtollal írt feljegyzések	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, prézelés Hajtásvonalak megerősítése
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 2 munkaóra

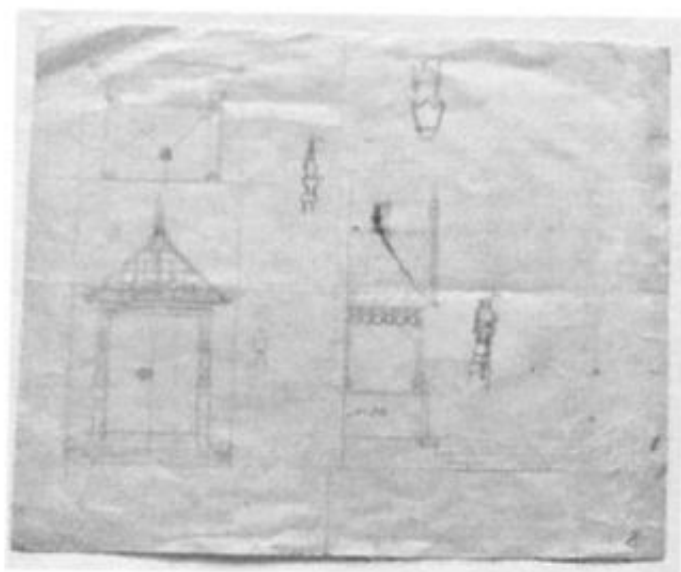
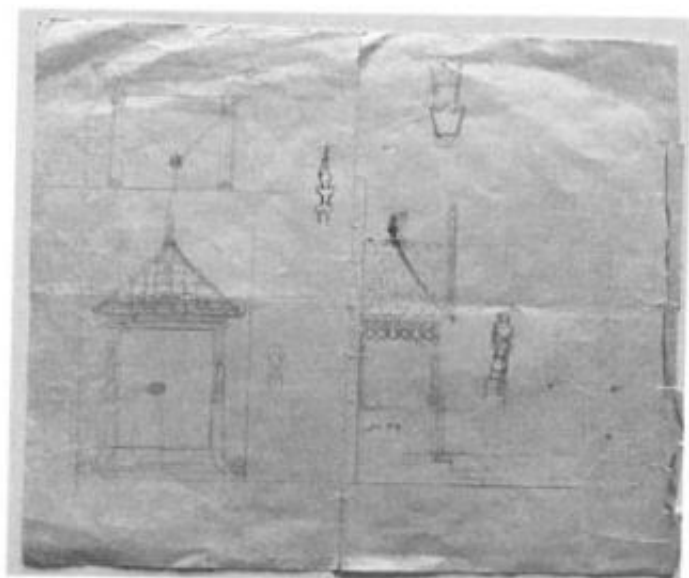
Jelzet: 6.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezése (keresztmetszet)
Dátum: 1935. január hó	Mérete: magasság x szélesség (mm): 317x240
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szakadozott, gyűrött, hiányos, foltos
Íróanyag, technika: indigós másolat, vízfestékkel festett, grafit ceruzával rajz a hátoldalon	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hajtásvonalak megerősítése
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 2 munkaóra

Jelzet: 7.	Leírás: Pestszentlőrinci Hírlap
Dátum: 1936. június 13. IX. évfolyam 24. sz.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 417x577
Dokumentum típusa: újság	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: savas, megsárgult, kisebb kopások, szakadások
Íróanyag, technika: nyomdafesték	Állapota: jól olvasható a címlap bal felső sarkába lila tintával írt bejegyzést ragasztottak
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Savtalanítás Hajtásvonalak megerősítése
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

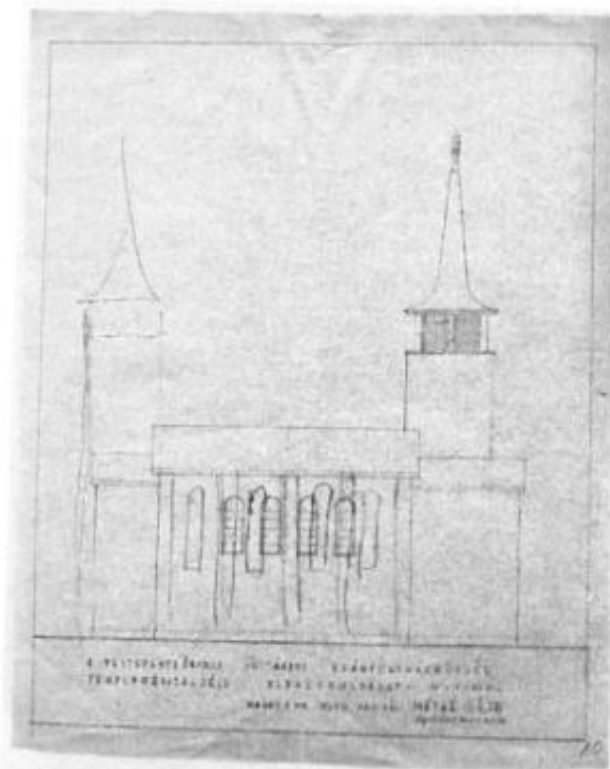
Jelzet: 8.	Leírás: Üdvözet a polgármesternek
Dátum: XX. század	Mérete: magasság x szélesség (mm): 230x278
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szakadt, gyűrött, foltos
Íróanyag, technika: grafit ceruza, tus	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Savtalanítás Hiányok, hajtásvonalak megerősítése
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

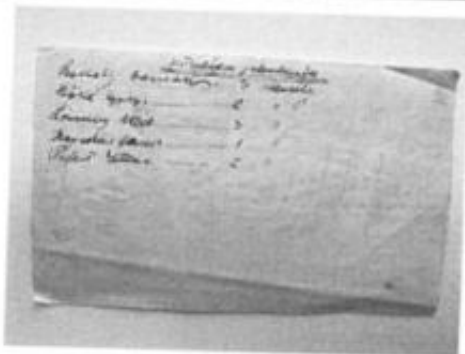
Jelzet: 9.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezése (főhomlokzat)
Dátum: 1935. január hó	Mérete: magasság x szélesség (mm): 310x252
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szakadt, gyűrött, hiányos
Íróanyag, technika: lila másolótinta, grafit ceruza	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hajtásvonalak megerősítése Japánpapír pótlás
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 2 munkaóra

Jelzet: 10.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezése (oldalhomlokzat)
Dátum: 1935. január hó	Mérete: magasság x szélesség (mm): 314x254
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szakadt, gyűrött, egyéb foltok
Íróanyag, technika: lila másolótinta, grafit ceruza	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Százat tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hajtvonalak megerősítése
A restaurálást végezte: Rétfalvi Orsolya	A restaurálásra fordított idő: 2 munkaóra

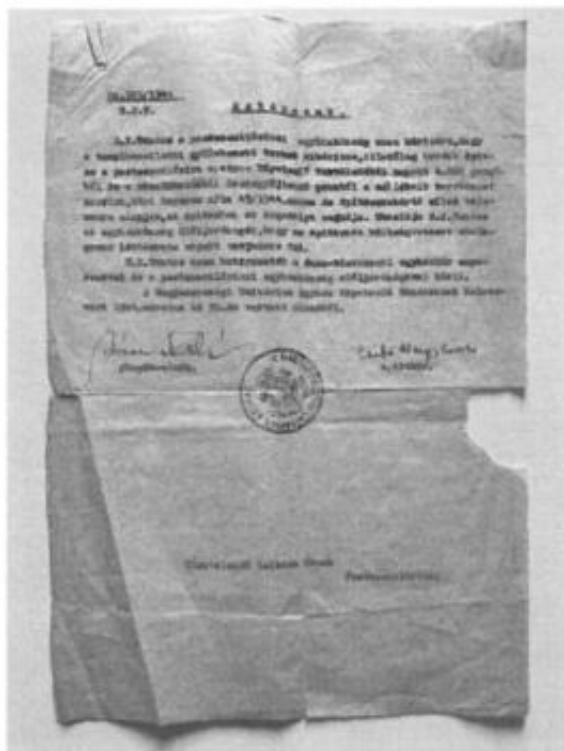
Jelzet: 11.	Leírás: Közébdre jelentkezők
Dátum: 1935. január hó	Mérete: magasság x szélesség (mm): 170x106
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: simított gépi papír	Állapota: szakadt, gyűrött, egyéb foltok
Íróanyag, technika: grafit ceruza, barna töltőtoll	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés
A restaurálást végezte: Gaálné Unoka Marianna	A restaurálásra fordított idő: 2 munkaóra

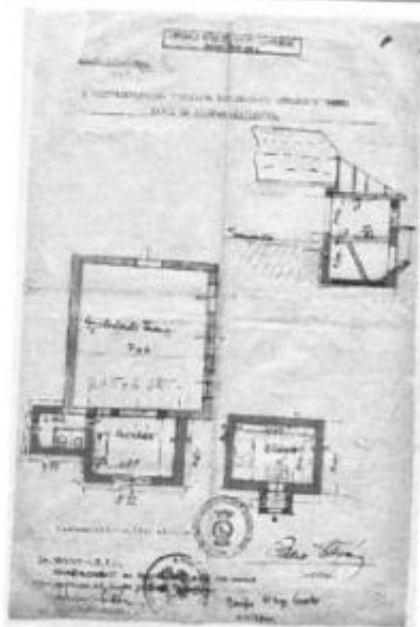
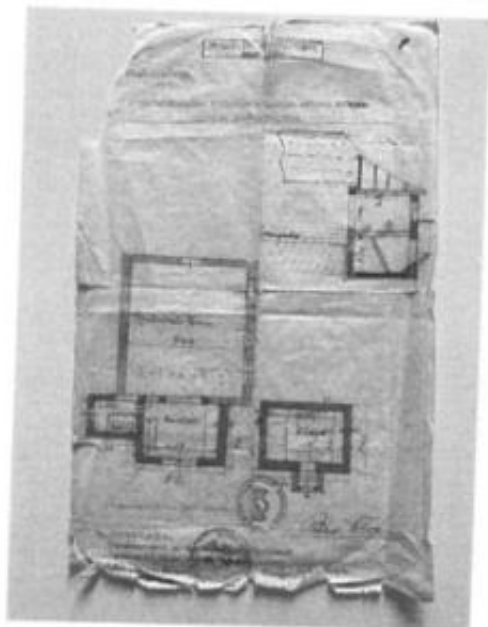
1.50	1.50	15.92
1.40	1.00	-.30
4.00	1.00	-.72
1.50	1.20	16.49
1.00	2.80	-.30
1.00	2.00	9.86
1.00	4.80	1.60
1.40		1.60
1.00	98.95	1.20
1.00	96.00	31.95
1.50	1.20	1.70
1.00	19.50	1.00
2.00	3.74	3.70
1.40	-.40	
3.00	30.40	37.75
4.00	5.76	17.00
1.40	1.50	4.80
2.50	39.40	39.40
2.00	17.00	
4.00	4.80	8.95
3.00	318.00	
3.00	71	
39.40	100.00	
	418.71	

1.30	1.50	15.92
1.40	1.00	-.30
4.00	1.00	-.72
1.50	1.20	16.49
1.00	2.80	-.30
1.00	2.00	9.86
1.00	4.80	1.60
1.40		1.60
1.00	98.95	1.20
1.00	96.00	31.95
1.50	1.20	1.70
1.00	19.50	1.00
2.00	3.74	3.70
1.40	-.40	
3.00	30.40	37.75
4.00	5.76	17.00
1.40	1.50	4.80
2.50	39.40	39.40
2.00	17.00	
4.00	4.80	8.95
3.00	318.00	
3.00	71	
39.40	100.00	
	418.71	

Jelzet: 12.	Leírás: Határozat
Dátum: 1944.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 298x206
Dokumentum típusa: irat	
Dokumentum anyaga: simított gépi papír	Állapota: szakadt, gyűrött, hiányos, gémkapocs okozta rozsdafolt
Íróanyag, technika: fekete írógépszalaggal írt szöveg, kék és barna töltőtollal írt aláírás	Állapota: jól látható
Bélyegzők: kék festékes bélyegzők	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Savtalanítás Hiány kiegészítése
A restaurálást végezte: Gaálné Unoka Marianna	A restaurálásra fordított idő: 4 munkaóra

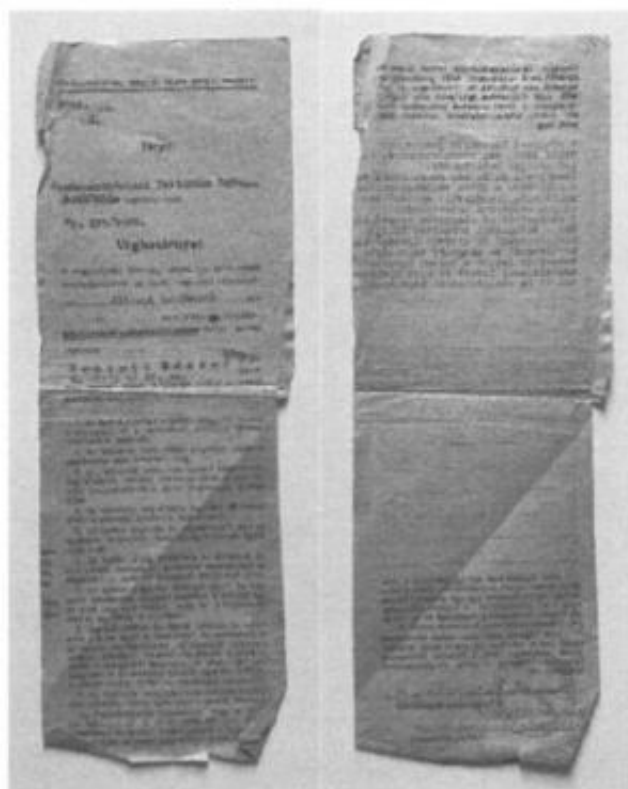

Jelzet: 13.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius egyházközség gyülekezeti terem és színpad építkezése
Dátum: 1944. március	Mérete: magasság x szélesség (mm): 340x214
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: simított gépi papír	Állapota: gyenge magtartású, gyűrött, szakadozott, kisebb hiányok
Íróanyag, technika: fekete írógépszalaggal írt szöveg, fekete, barna, kék, töltőtoll, piros tus, színes ceruzák	Állapota: jól láthatók
Bélyegzők: kék és fekete festékes bélyegzők	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hátoldalon teljes felületen alátámasztás, színpadon a hiányok kiegészítése
A restaurálást végezte: Gaálné Unoka Marianna	A restaurálásra fordított idő: 8 munkaóra

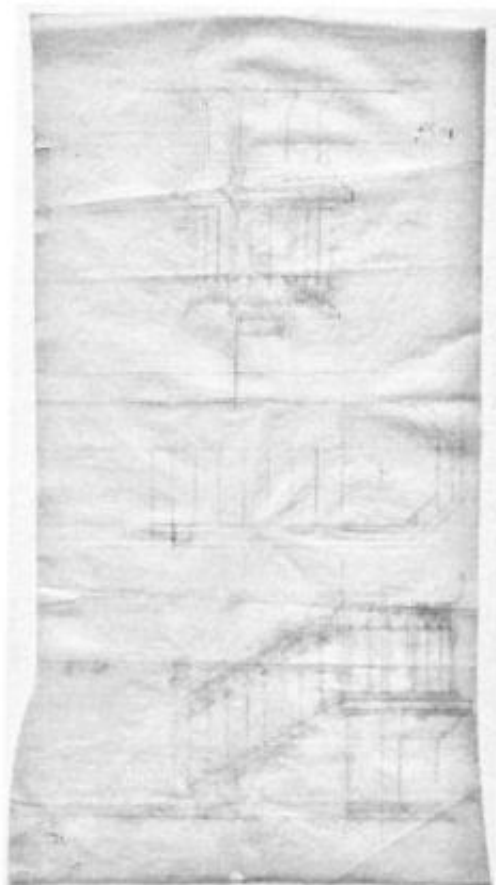
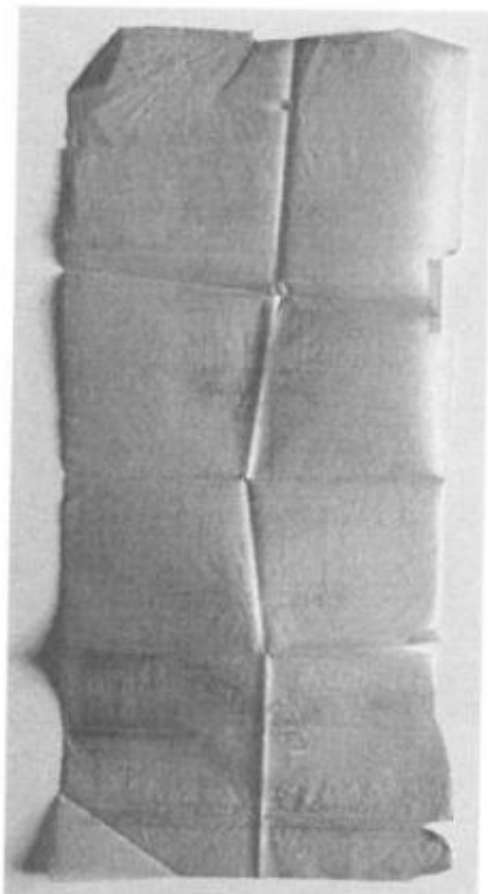

Jelzet: 14.	Leírás: Határozat
Dátum: 1943. július 29.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 297x104
Dokumentum típusa: irat	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: savas, gyenge magtartású, gyűrött, szakadozott
Íróanyag, technika: nyomdafesték, fekete írógépszalaggal írt szöveg, kék töltőtoll	Állapota: jól láthatók
Bélyegzők: lila festékes bélyegzők	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Savtalanítás Alátámasztás a szakadásoknál
A restaurálást végezte: Gaálné Unoka Marianna	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

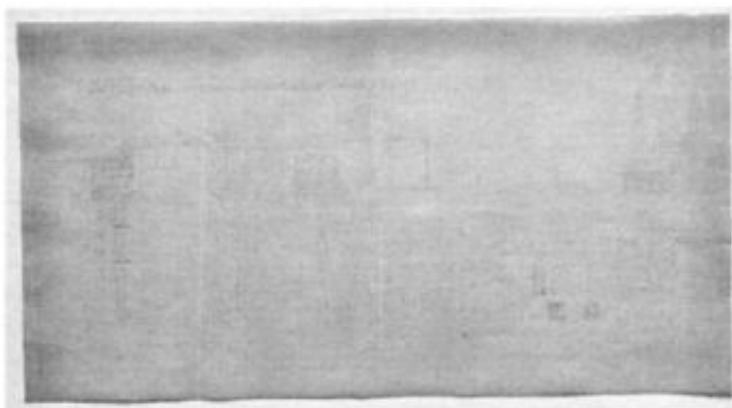
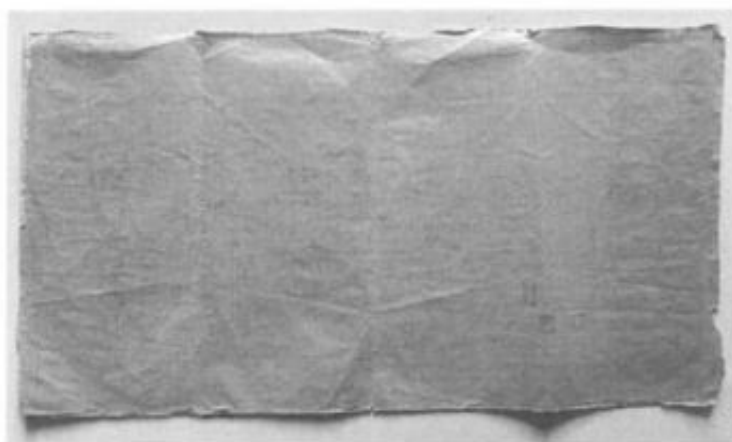
Az irat elő és hátoldala

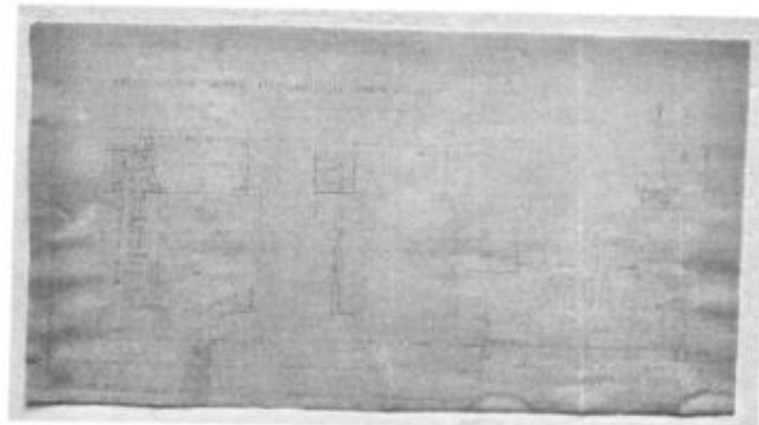
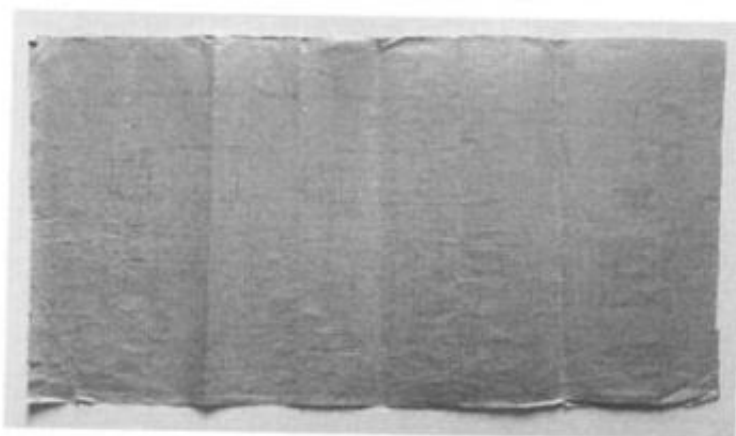
Jelzet: 15.	Leírás: Épületrajz <i>Boiszele rajzlat</i>
Dátum: 1943. július 29.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 537x240
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: pausz	Állapota: erőteljesen törékeny, szakadt, gyűrött, hiányos, rozsdás és egyéb folt
Íróanyag, technika: grafit ceruza	Állapota: nehezen látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hiányok kiegészítése
A restaurálást végezte: Gaálné Unoka Marianna	A restaurálásra fordított idő: 8 munkaóra

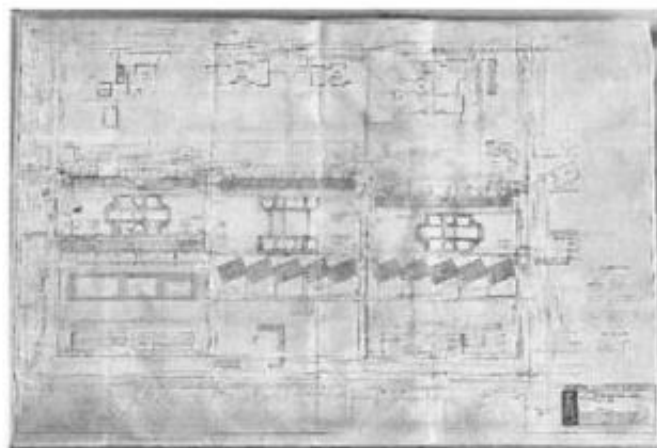
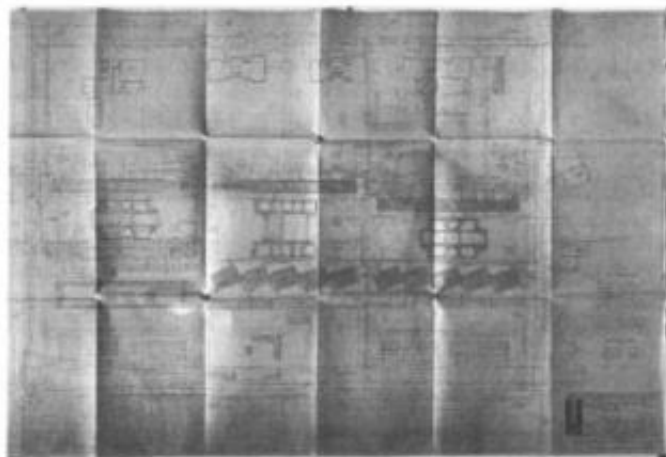
Jelzet: 16.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezés I.
Dátum: 1935. január hó	Mérete: magasság x szélesség (mm): 335x620
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szakadt, gyűrött, hiányos, foxing és egyéb folt
Íróanyag, technika: grafit ceruza, fotótechnikai másolat	Állapota: nehezen látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hiányok kiegészítése
A restaurálást végezte: Gaálné Unoka Marianna	A restaurálásra fordított idő: 6 munkaóra

Jelzet: 17.	Leírás: Pestszentlőrinci unitárius leányegyházközség templom építkezés II.
Dátum: 1935. január hó	Mérete: magasság x szélesség (mm): 331x620
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szakadt, gyűrött, hiányos, víz, rozsdá és egyéb folt
Íróanyag, technika: piros színes ceruza, fotótechnikai másolat	Állapota: olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, prézelés Hiányok kiegészítése
A restaurálást végezte: Gaálné Unoka Marianna	A restaurálásra fordított idő: 6 munkaóra

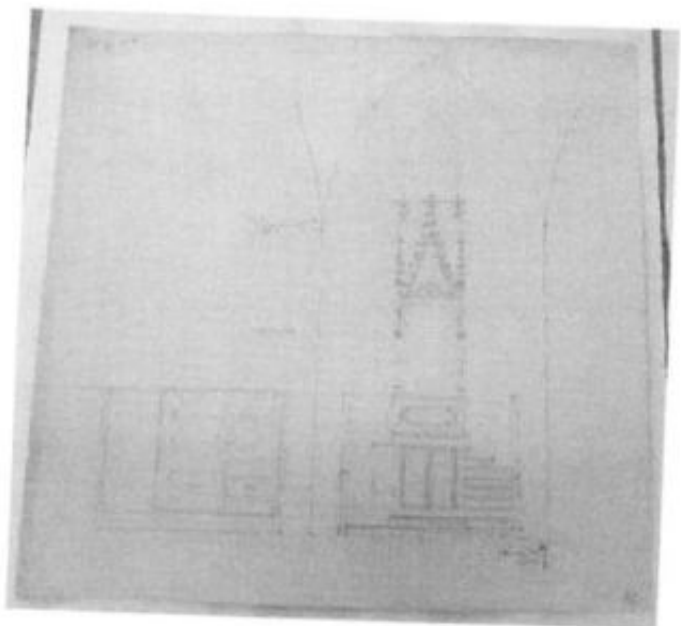
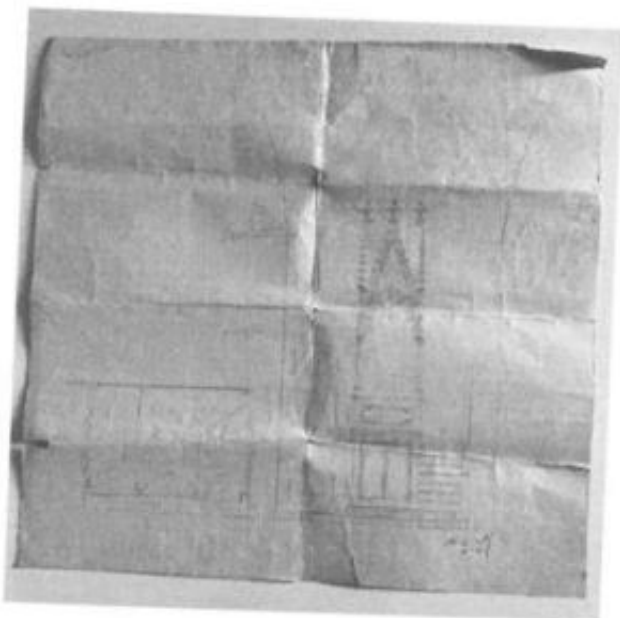

Jelzet: 18.	Leírás: Budapesti lakótelep közművesítése
Dátum: 1978.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 840x1228
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: szélek mentén, hajtásvonalakban szakadt, gyűrött, hiányos, víz, rozsdás és egyéb folt
Íróanyag, technika: fotótechnikai másolat, kék golyóstoll, fekete filctoll, tus	Állapota: olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Hiányok kiegészítése
A restaurálást végezte: Gaálné Unoka Marianna	A restaurálásra fordított idő: 7 munkaóra

Vásárhely

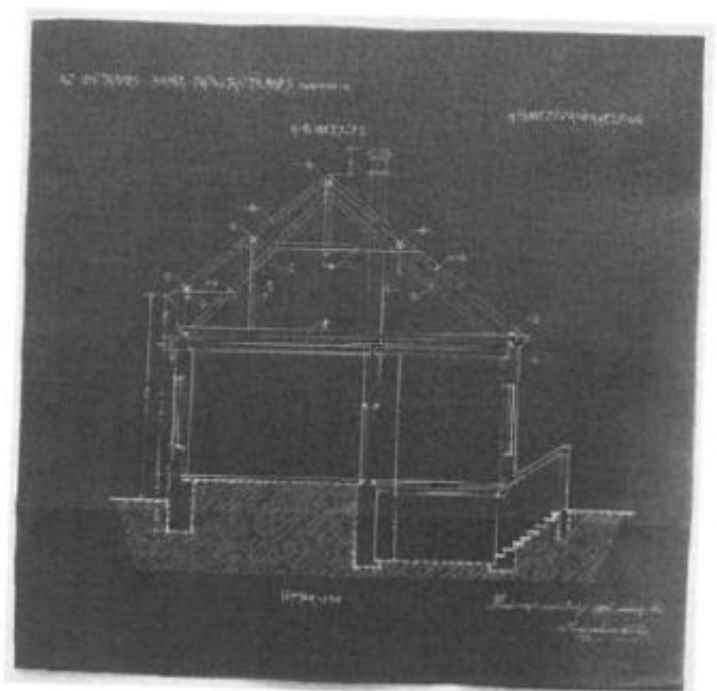
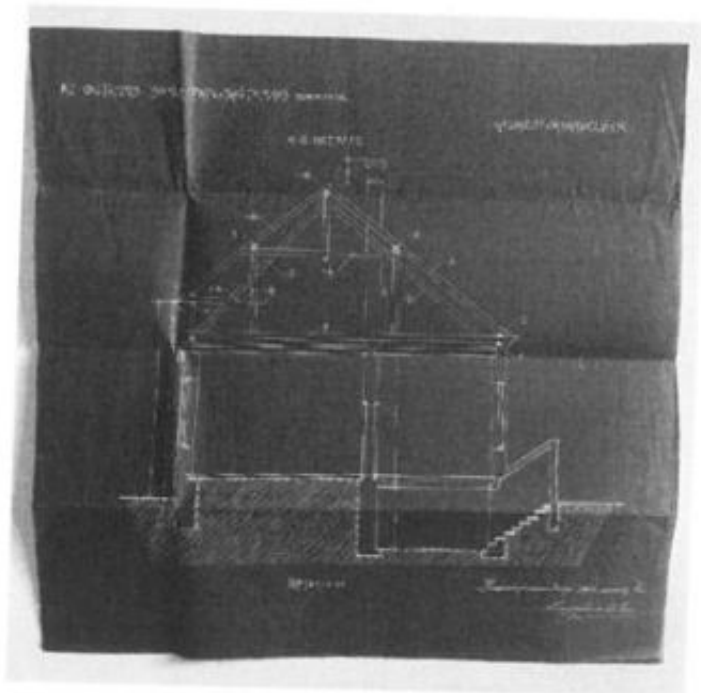
Jelzet: 19.	Leírás: Szószék vázlat
Dátum: 1910. november 10.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 508x527
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: vastag gépi papír	Állapota: erőteljesen merev, törékeny, hajtásvonalakban szakadt, gyűrött, légy piszok, egyéb folt
Íróanyag, technika: grafit, piros és kék ceruza, fekete töltőtoll	Állapota: olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Savtalanítás, pufferolás Alátámasztás a szakadásoknál
A restaurálást végezte: Somogyi Márk	A restaurálásra fordított idő: 7 munkaóra

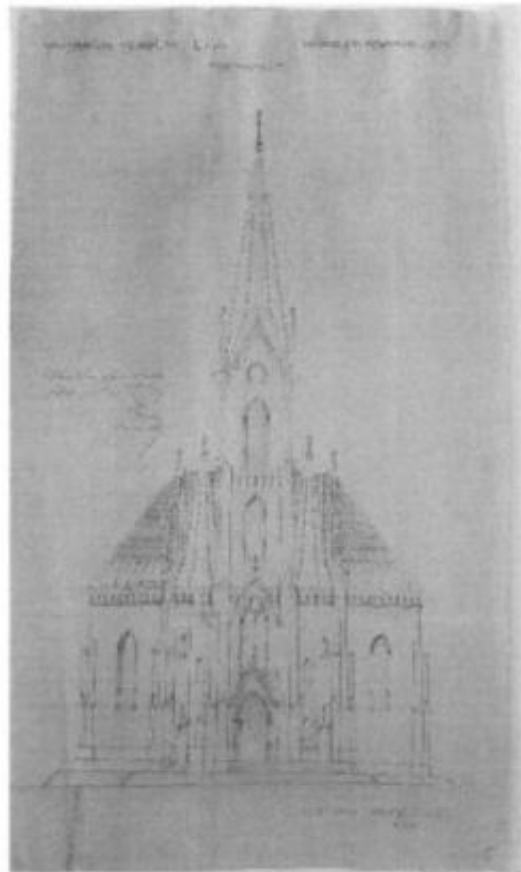
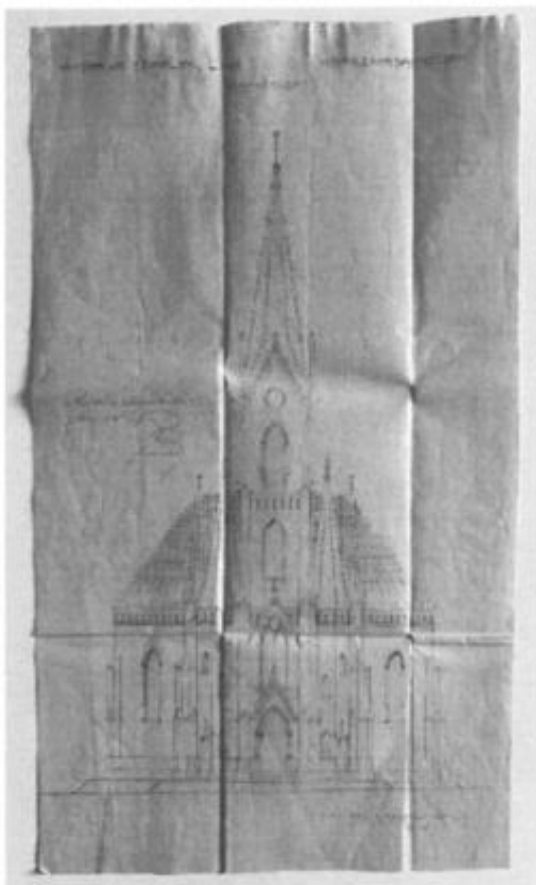
Jelzet: 20.	Leírás: Unitárius templom (oldalhomlokzat) Hódmezővásárhely
Dátum: 1910.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 478x354
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: jó megtartású, hajtásvonalakban szakadt, kisebb hiányokkal, gyűrött
Íróanyag, technika: cianotípia	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, prézelés Hiányok kiegészítése Retusálás
A restaurálást végezte: Somogyi Márk	A restaurálásra fordított idő: 5 munkaóra

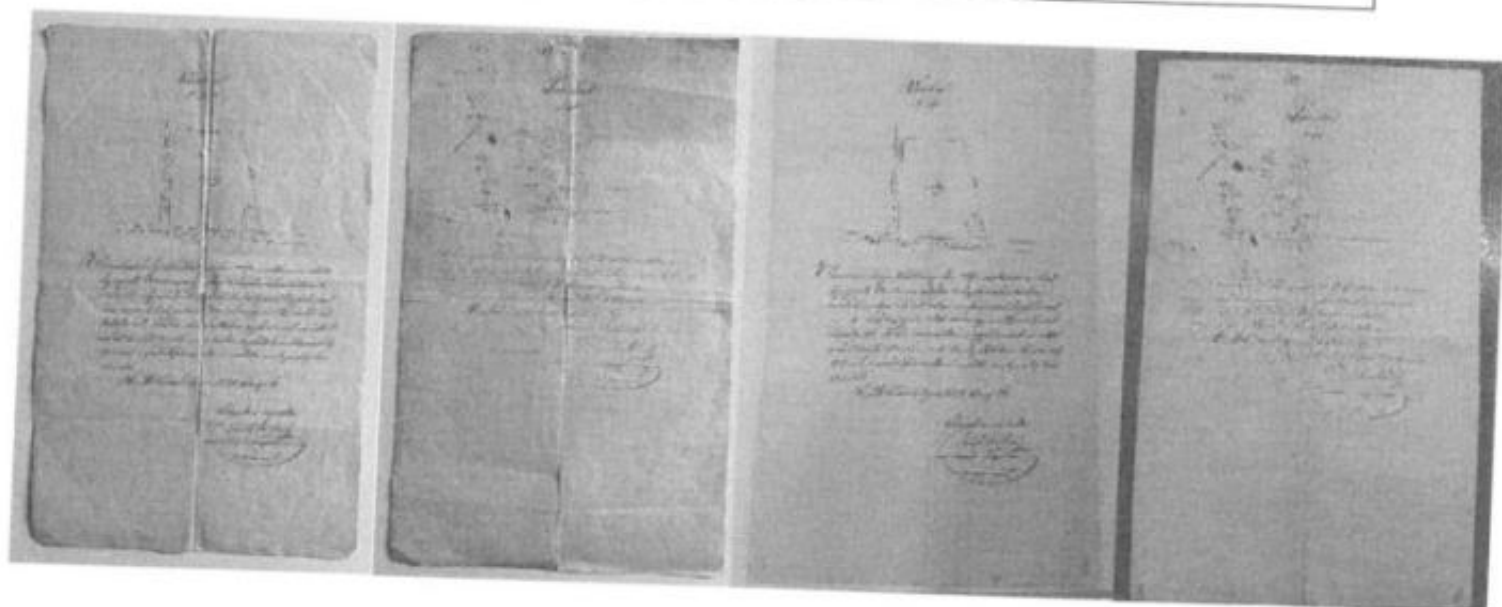
Jelzet: 21.	Leírás: Unitárius iskola-pap és tanítólakás tervezet Hódmezővásárhely
Dátum: 1906.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 410x414
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: jó megtartású, hajtásvonalakban szakadt, gyűrött
Íróanyag, technika: cianotípia	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés Restaurálás
A restaurálást végezte: Nemes L. Ágnes	A restaurálásra fordított idő: 4 munkaóra

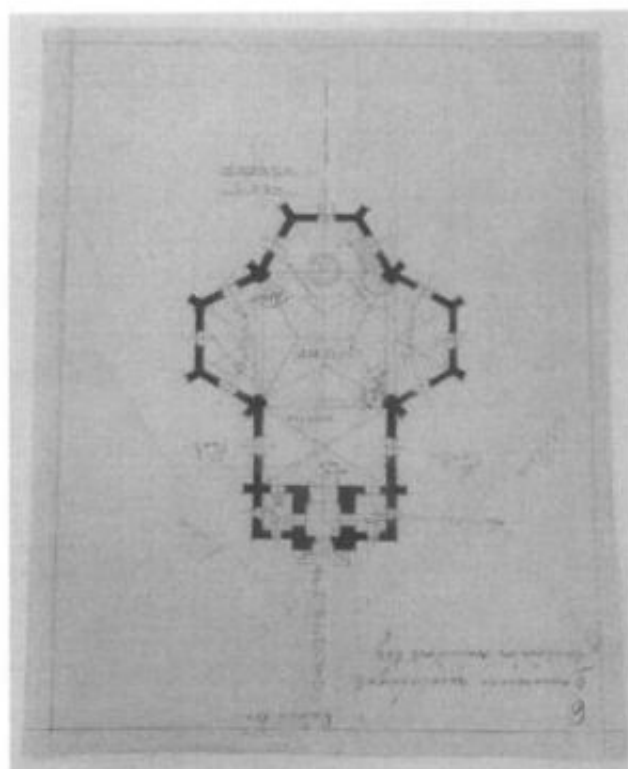
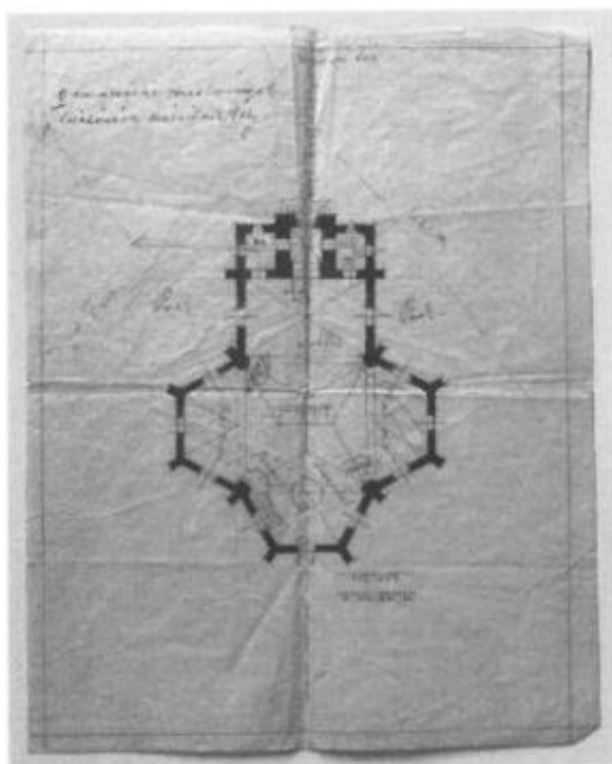
Jelzet: 22.	Leírás: Unitárius templom (főhomlokzat) Hódmezővásárhely
Dátum: 1910.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 477x269
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: pauzsvászon	Állapota: jó megtartású, hajtásvonalakban meggyengült
Íróanyag, technika: tus, piros és fekete tintával írt bejegyzések	Állapota: jól látható
Bélyegzők: lila festékes bélyegző	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Közvetett párasítás, préselés
A restaurálást végezte: Lökkös Mónika	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

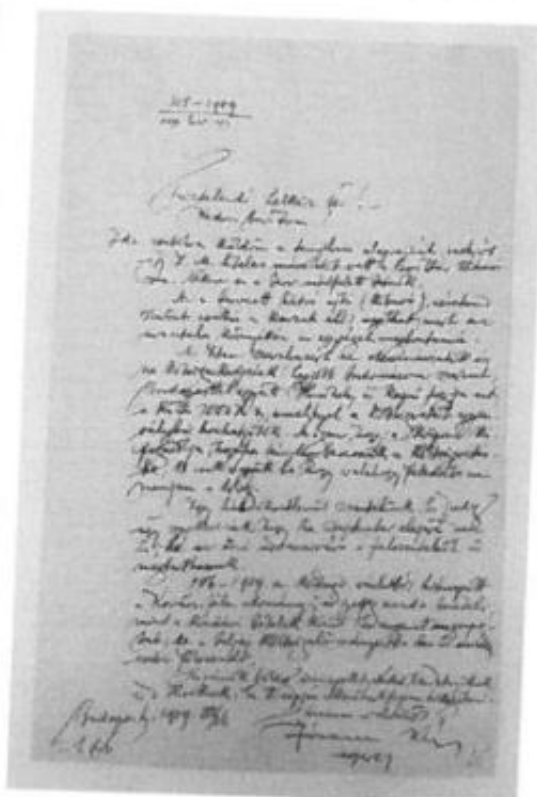
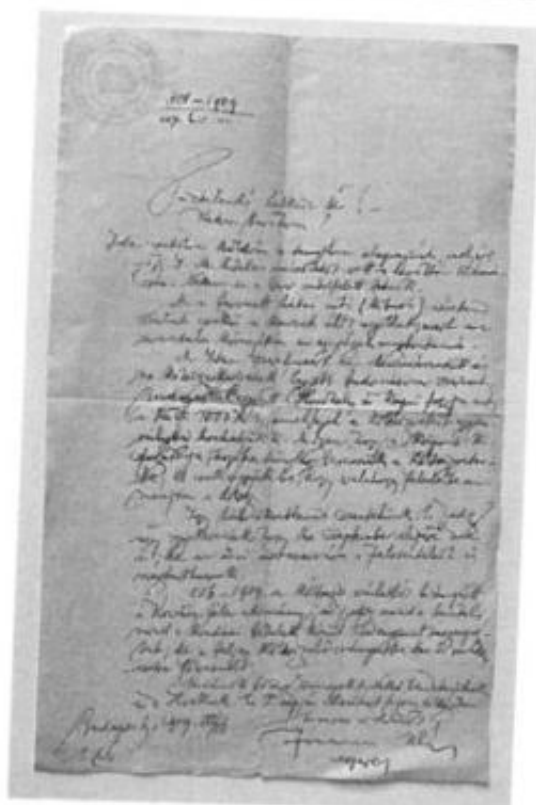
Jelzet: 23-24.	Leírás: Vázlatok Hódmezővásárhely
Dátum: XIX. század	Mérete: magasság x szélesség (mm): 340x210
Dokumentum típusa: irat	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: hajtásvonalakban meggyengült, elszakadt, gyűrött, egyéb foltok
Íróanyag, technika: töltőtoll, grafit ceruza	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Savtalanítás, pufferolás Alátámasztás a szakadáskoknál
A restaurálást végezte: Lökkös Mónika	A restaurálásra fordított idő: 4 munkaóra

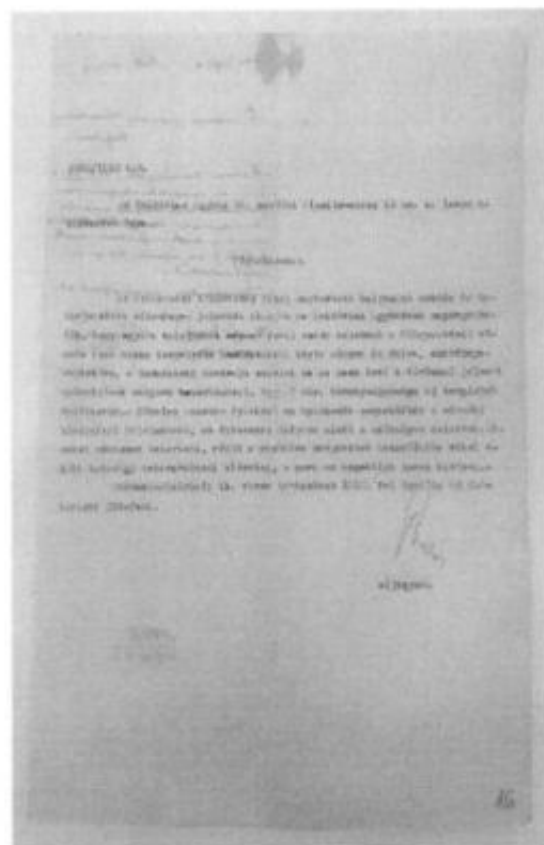
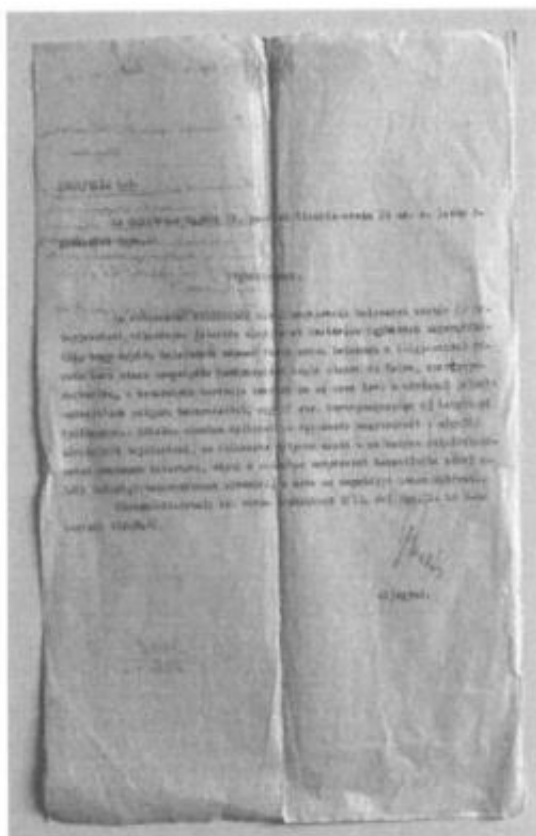
Jelzet: 25.	Leírás: Alaprajz Hódmezővásárhely
Dátum: XX. század	Mérete: magasság x szélesség (mm): 237x186
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépi papír	Állapota: hajtásvonalakban meggyengült, gyűrött
Íróanyag, technika: vízfesték, grafit ceruza	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Alátámasztás
A restaurálást végezte: Somogyi Márk	A restaurálásra fordított idő: 4 munkaóra

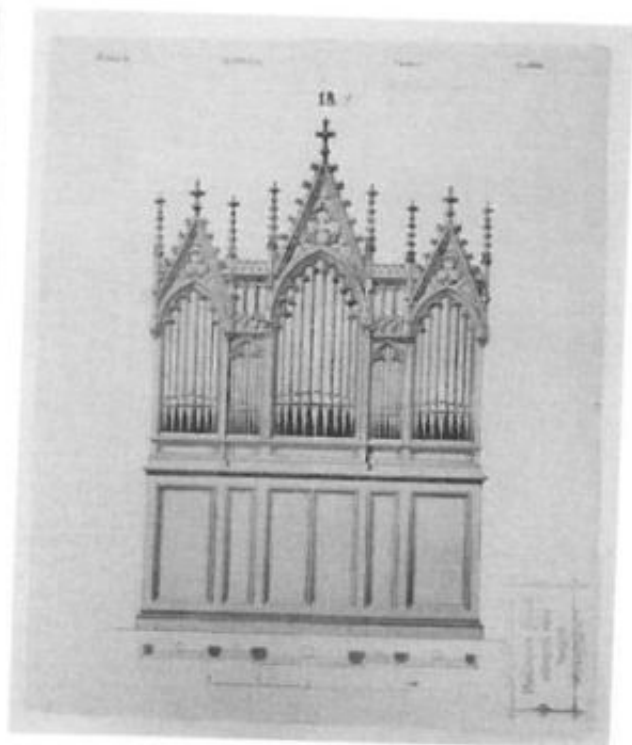
Jelzet: 26.	Leírás: Levél Hódmezővásárhely
Dátum: 1909.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 340x210
Dokumentum típusa: irat	
Dokumentum anyaga: simított, vízjeles gépi papír	Állapota: hajtásvonalakban meggyengült, gyűrött, szakadozott
Íróanyag, technika: fekete töltőtoll	Állapota: jól olvasható
Bélyegzők: zöld festékes bélyegző	Állapota: kissé halvány
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Alátámasztás a szakadásoknál Savtalanítás, pufferolás
A restaurálást végezte: Somogyi Márk	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

Jelzet: 27.	Leírás: Véghatározat Hódmezővásárhely
Dátum: 1910.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 344x210
Dokumentum típusa: irat	
Dokumentum anyaga: simított, vízjeles gépi papír	Állapota: hajtásvonalakban meggyengült, gyűrött, szakadozott, rozsdafolt
Íróanyag, technika: lila írógépszalag, fekete töltőtoll	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Alátámasztás a szakadásoknál
A restaurálást végezte: Somogyi Márk	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

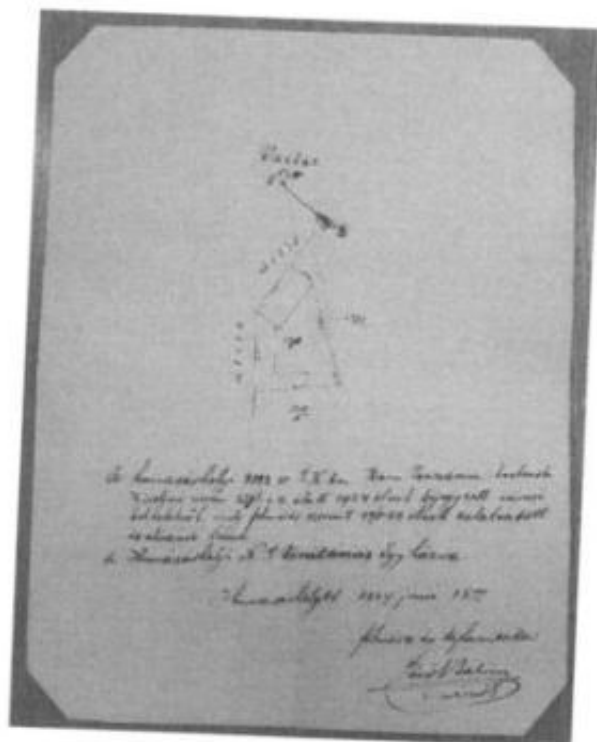
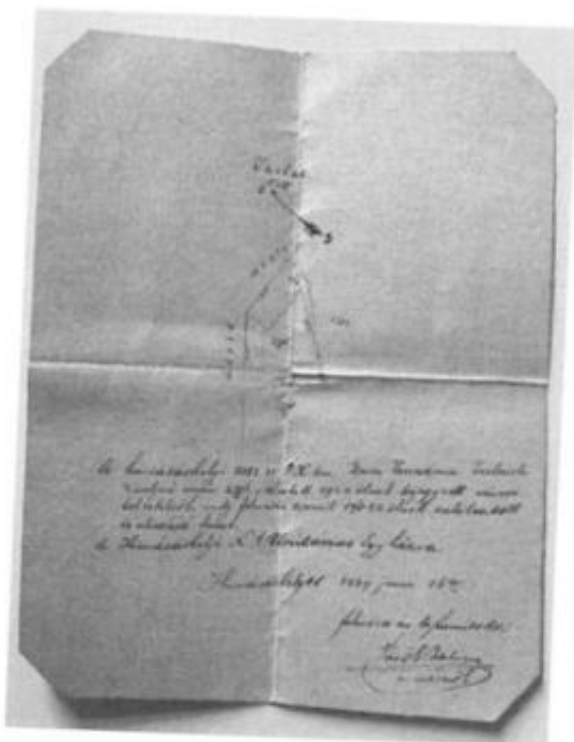
Jelzet: 28.	Leírás: Gótikus orgona Hódmezővásárhely
Dátum: 1910.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 344x210
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: simított, vízjeles gépi papír	Állapota: hajtásvonalakban meggyengült, gyűrött, szakadozott, egyéb foltok
Íróanyag, technika: nyomat, kék színes és fekete grafit ceruza	Állapota: jól olvasható
Bélyegzők: lila festékes bélyegző	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Alátámasztás a szakadásoknál
A restaurálást végezte: Somogyi Márk	A restaurálásra fordított idő: 4 munkaóra

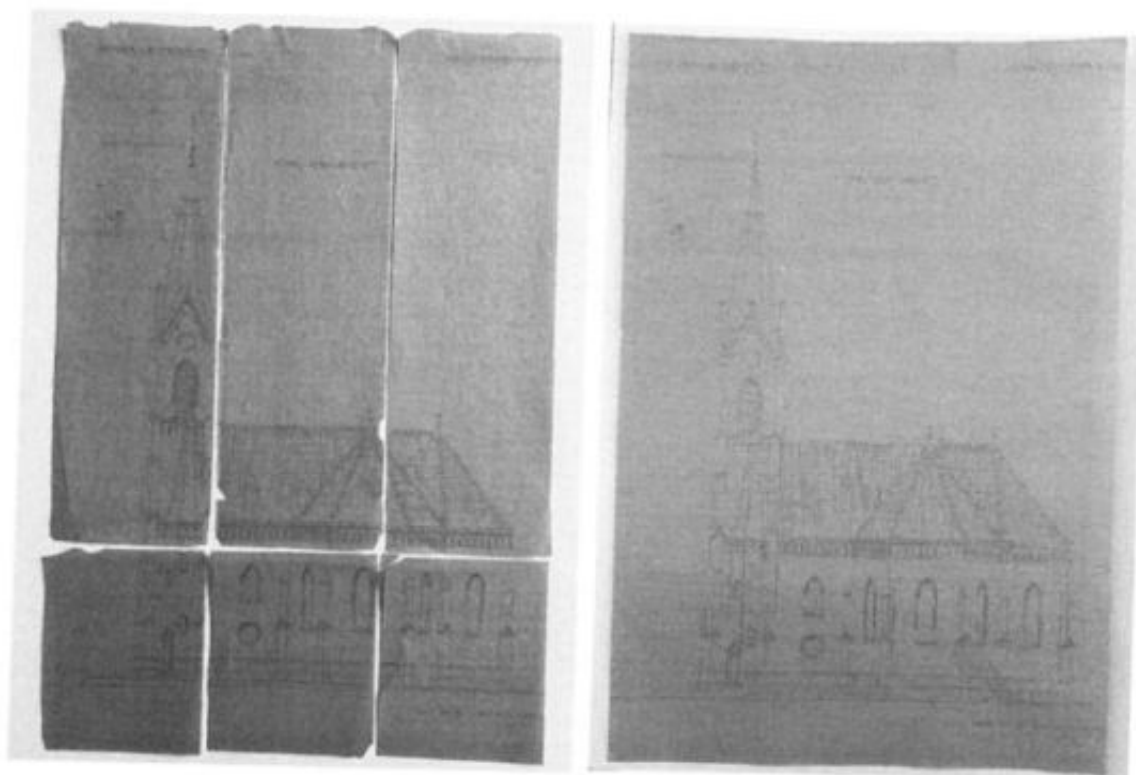
Jelzet: 29.	Leírás: Hódmezővásárhelyi unitárius templom
Dátum: XX. század	Mérete: magasság x szélesség (mm): 240x168
Dokumentum típusa: rajz	
Dokumentum anyaga: rajzfüzetből kitépelt lap	Állapota: gyűrött, rozsdafoltok
Íróanyag, technika: tus	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Savtalanítás, pufferolás Alátámasztás a szakadásoknál
A restaurálást végezte: Somogyi Márk	A restaurálásra fordított idő: 3 munkaóra

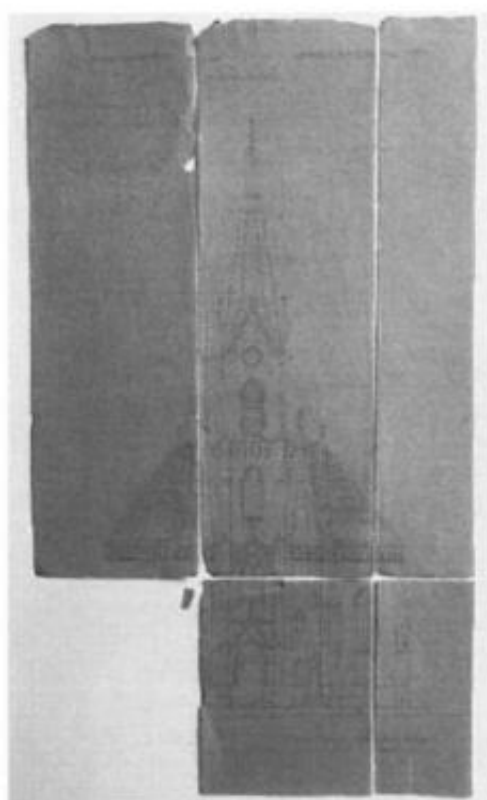
Jelzet: 30.	Leírás: Vázlat, az imaház és melléképületei alaprajza Hódmezővásárhelyi
Dátum: 1884.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 240x168
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: kartonlap	Állapota: hajtásvonalakban meggyengült, hátoldalán tinta és egyéb foltok
Íróanyag, technika: tus, grafit ceruza	Állapota: jól látható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Savtalanítás, pufferolás Alátámasztás
A restaurálást végezte: Lökkös Mónika	A restaurálásra fordított idő: 4 munkaóra

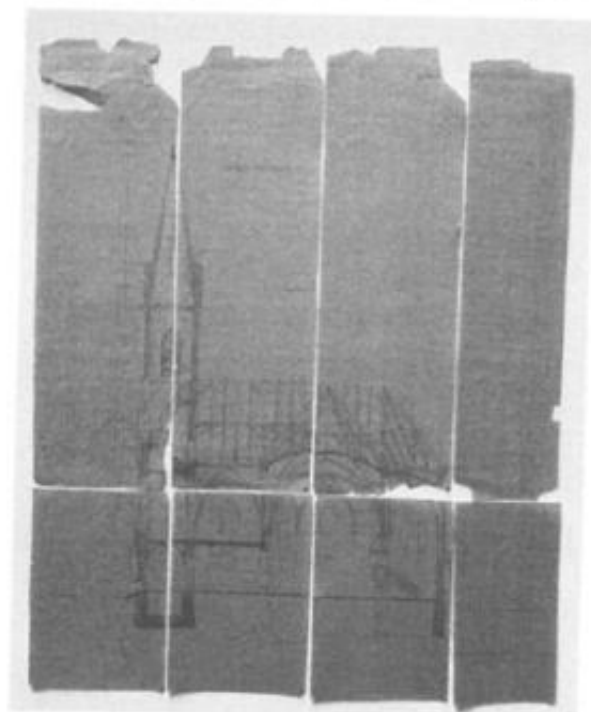
Jelzet: 31.	Leírás: Unitárius templom (oldalhomlokzat) Hódmezővásárhely
Dátum: 1910.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 470x320
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépilap	Állapota: 6 darabra szakadt, szélei gyűröttek, szakadozottak
Íróanyag, technika: fotótechnikai másolat hátdoldalon fekete töltőtollal írt bejegyzés	Állapota: jól látható
Bélyegzők: lila festékes bélyegző	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Hátdoldalról teljes felületen történő alátámasztás Hiányok kiegészítése, Retusálás
A restaurálást végezte: Lökkös Mónika	A restaurálásra fordított idő: 15 munkaóra

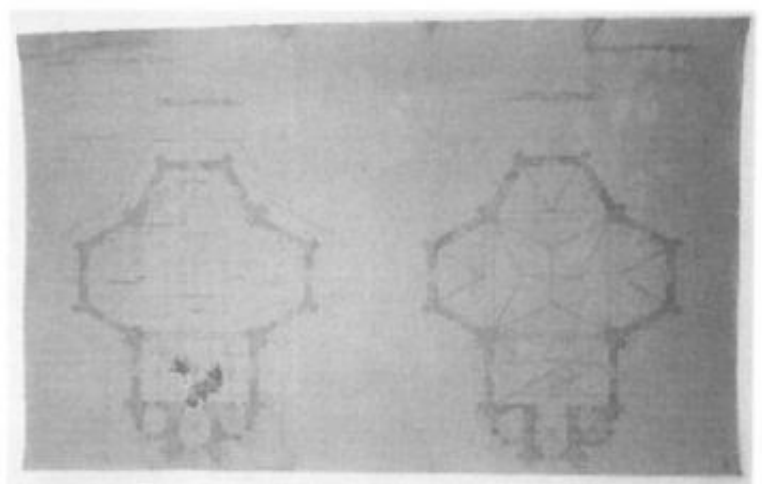
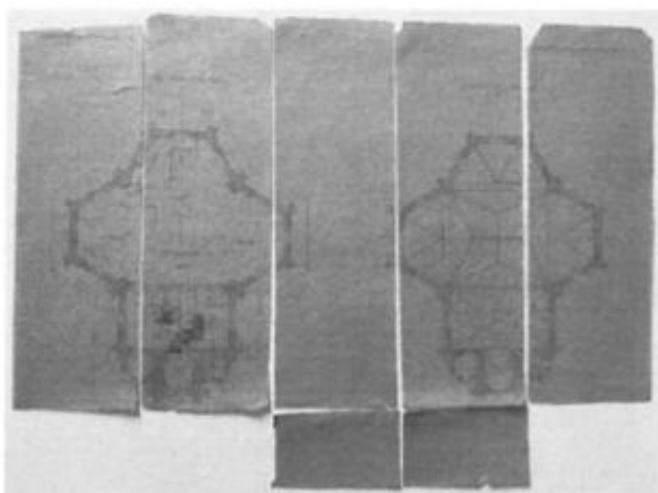
Jelzet: 32.	Leírás: Unitárius templom (főhomlokzat) Hódmezővásárhely
Dátum: 1910.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 478x270
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépilap	Állapota: 5 darabra szakadt, hiányos, hajtásvonalakban szakadozott, hiányos
Íróanyag, technika: fotótechnikai másolat hátdoldalon fekete töltőtollal írt bejegyzés	Állapota: jól látható
Bélyegzők: lila festékes bélyegző	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Hátdoldalról teljes felületen történő alátámasztás Hiányok kiegészítése, Retusálás
A restaurálást végezte: Lökkös Mónika	A restaurálásra fordított idő: 15 munkaóra

Jelzet: 33.	Leírás: Unitárius templom (hosszmetszet) Hódmezővásárhely
Dátum: 1910.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 491x394
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépilap	Állapota: 8 darabra szakadt, hiányos, hajtásvonalakban szakadozott, hiányos
Íróanyag, technika: fotótechnikai másolat, piros és kék vízfesték hátdoldalon fekete töltőtollal írt bejegyzés,	Állapota: jól látható
Bélyegzők: lila festékes bélyegző	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Hátdoldalról teljes felületen történő alátámasztás Hiányok kiegészítése, retusálás
A restaurálást végezte: Lökkös Mónika	A restaurálásra fordított idő: 15 munkaóra

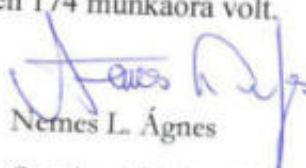
Jelzet: 34.	Leírás: Unitárius templom (földszinti és emeleti alaprajz) Hódmezővásárhely
Dátum: 1910.	Mérete: magasság x szélesség (mm): 405x540
Dokumentum típusa: tervrajz	
Dokumentum anyaga: gépilap	Állapota: 7 darabra szakadt, hiányos, hajtásvonalakban szakadozott, hiányos, gyűrött
Íróanyag, technika: fotótechnikai másolat, piros vízfesték hátdoldalon fekete töltőtollal írt bejegyzés,	Állapota: jól látható a hátdoldalon barna folt, mely a színoldalra is átütött
Bélyegzők: lila festékes bélyegző	Állapota: jól olvasható
Alkalmazott restaurálási módszerek:	Száraz tisztítás Hátdoldalról teljes felületen történő alátámasztás Hiányok kiegészítése, retusálás
A restaurálást végezte: Lökkös Mónika	A restaurálásra fordított idő: 15 munkaóra

A restaurálás során felhasznált anyagok:

Alkalmazott restaurálási módszerek	Felhasznált anyagok
Száraz tisztítás	Kaucsuk szivacs, különböző kénmentes radirok
Közvetett párasítás, préselés	Desztillált víz
Nedves tisztítás	40°C vízben
Savtalanítás	Kalcium-hidroxid oldat
Hajtásvonalak megerősítése, Hiányok kiegészítése, Kasirozás hátoldalon	Japánpapír, Akrilátfilmes fátyolpapír, Metil-cellulóz ragasztó
Retusálás	Akvarell festék

A 34 db tervrajz és irat restaurálása összesen 174 munkaóra volt.

Nemes L. Ágnes

Osztályvezető, főrestaurátor

Állományvédelmi Osztály
Magyar Nemzeti Levéltár
Szakmai Koordinációs Igazgatóság
1014 Budapest, Úri utca 54-56.
tel: +36 1 211 2411 vagy 2412
mobil: +36 70 4275780

Budapest, 2022. augusztus 31.